

Språklåda - Samvetsfrågor

Art.nr. 7762-825-5

Innehåll

74 kort i storleken 9x9 uppdelade på 9 bild-sekvenser som består av 5 till 8 färgkort och 16 kort med lösningar, försedda med olika symboler.

På baksidan är korten i samma sekvens märkta med samma stora siffra och ordningsföljden med en mindre.

Då korten med symboler inte är numrerade, kan de användas i alla berättelser.

Användningsförslag

- Att finna kortens korrekta ordningsföljd.
- Att vid ett föreslaget tillfälle (frågetecken) avbryta för att beskriva situationen och känslorna hos de personerna i sekvensen.
- Att med hjälp av korten med en symbol söka finna lösningar och diskutera dem.
- Att berätta historierna och avsluta med de föreslagna lösningarna.
- Att jämföra lösningarna som man föreslagit med de tecknade berättelserna.
- Att redogöra för berättelsens handling.
- Att försöka finna en lämplig titel.
- Att ställa frågor som hör till ämnet och svara på dem.
- Att jämföra berättelsen med egna erfarenheter.
- Att skriftligen berätta handlingen i berättelsen.

Användningsområde

- förskola
- grundskola
- specialundervisning
- svenska som andraspråk
- modersmålsundervisning
- tal- och språkgrupper
- beteendeterapi

Inlärningsmål

- Att fundera på skyldighet och oskyldighet.
- Att beskriva samvetsfrågor.
- Att sätta namn på känslor som dåligt samvete eller avund.
- Att medge sitt fel och erkänna sitt ansvar.
- Att söka lösningar i dialog.
- Att reflektera över anledningar och formulera detta.
- Att tänka logiskt.
- Att känna igen kronologisk följd.
- Att uttrycka sig muntligt och skriftligt.

Sekvenserna

Den första delen av sekvensen beskriver den ursprungliga situationen. När kortet med ett frågetecken kommer fram, väljer eleverna ett kort med en symbol och förklarar hur de avhjälper felet. Man diskuterar de olika förslagen och jämför dem slutligen med en tänkbar fortsättning – den andra delen av bildsekvensen.

I de följande resuméerna har barnen, som återges på korten, ett förnamn. Dessa förnamn kan naturligtvis ändras efter önskemål.

Siffrorna i parentes visar hur många bilder som ingår i sekvensen.

1. Att ta något - De nya rullskridskorna (6)

Kim vill absolut ha de nya rullskridskorna som Nicole kommit med till skolan. Då ingen ser det, lägger han beslag på dem och gömmer dem. Men det dröjer inte länge innan han drabbas av tvivel. Är inte det som han gjorde orättvist? Man har inte rätt att stjäla. Och Nicole är säkert väldigt ledsen över att inte ha sina skridskor längre. Om han bara visste hur han skulle avhjälpa situationen. Följande dag väntar Kim tills det inte längre finns någon i skolan. Han smyger in i sitt klassrum och utan att bli sedd ställer han tillbaka rullskridskorna på sin plats med ett litet brev. Vad kan det stå i brevet?

2. Ogrundad anklagelse/att ta något - En delikat frestelse (8)

På sin födelsedag fick Max en stor chokladask. Mamma och morfar förser sig i hemlighet och när pojken upptäcker att någon tagit av hans choklad, anklagar han sin lillasyster. Men hon har inte tagit någon choklad. Det är andra som har något att gottgöra. Mamman ber Max om ursäkt och ersätter chokladen. Pojken delar chokladen med sin syster och ber om ursäkt för att han anklagat henne felaktigt.

3. Att skrämna någon - Monsterdräkten (7)

Sacha och Fabian leker fridfullt. De iakttas av Ben, Fabians storebror, och av Lisa som frågar sig hur de skulle kunna skrämna de två små barnen. Deras skämt lyckas men när kvällen kommer har Ben dåligt samvete, därför att den lille Fabian inte kan somna. Ingen vet vad han är rädd för.

Är jag inte skyldig? frågar sig Ben. Fick hans lilla skämt så allvarliga konsekvenser? Lisa och han hade inte menat det. Fabian övervinner sin rädsla, när hela familjen får veta skämtet. Tillsammans undersöker de dräkten och leker med den. För att hans bror skall somna lättare lånar Ben honom sin nalle.

4. Att förlöjliga någon - Fullkomligt urmodig! (6)

På skolgården blir Anna retad för sina kläder. Birgit som iakttar scenen ingriper till Annas försvar. Budskapet går dock inte fram till alla. Bara Jana, en av flickorna som gjort narr av Anna, ångrar sig. Hon skäms över sin ytlighet. Kommer Anna att förlåta henne för att hon gjort narr av henne inför alla de andra? Hur kan hon rädda situationen? Svaret ser lätt ut, men fordrar mod. Jana, flickan som är trendigt klädd, tar öppet parti för Anna, flickan, som är urmodigt klädd.

5. Att snatta - Ett gnistrande försök (5)

På marknaden är de gnistrande smyckena attraktivt utbredda. I vimlet ser ingen att Petra tar en ring och snabbt sätter den på fingret. Men hennes mamma upptäcker det nya smycket, när hon tar sin dotter i handen. Efter flera enträgna frågor medger Petra sanningen. Tillsammans beger de sig till marknaden. På vägen dit är flickan väldigt rädd. Vad kommer att hända om mannen, som står i ståndet är rasande och börjar skrika eller om han tillkallar polis? Kommer hon att hamna i fängelse? När de kommer tillbaka till torghandlaren ber Petra om ursäkt och ger ringen till torghandlaren. Denne lyssnar på hela historien. Eftersom Petra varit hederlig och kommit tillbaka med ringen, får hon behålla den.

6. Att stjäla - Tagen på bar gärning (5)

Oli och Timo befinner sig i en affär framför en liten bärbar radio. Deras vänner kommer att göra stora ögon, när de berättar för dem att de stulit den. De kommer att bli dagens hjältar. Som överenskommet stoppar Timo försiktigt på sig radion. Då de kommer till dörren, får de sitt livs chock, de blir hejdade och förda till direktörens kontor. Där måste de vänta på sina föräldrar, Kommer deras pappa att vara ledsen över att de stulit? På vilket sätt kommer deras föräldrar att begära att de ber om ursäkt? Och vad kommer butiksägaren att fordra? Måste de gå till polisstationen?

De besvikna föräldrarna hämtar sina barn och kommer överens med butiksägaren att Timo och Oli skall arbeta på lagret för att gottgöra sitt fel.

7. Att vandalisera - Kojan (6)

Under en hel eftermiddag har pojkarna och flickorna arbetat - sågat och spikat – för att bygga en trädkoja. Två barn som inte varit med närmar sig bygget, när de andra gått hem. De sparkar kraftigt och gör vad de kan för att förstöra den. Senare, när de konstaterar byggarnas besvikelse framför den förstörda kojans, blir de medvetna om vad de har gjort. Vad drev dem till detta? Hur kan de få de andra att förstå att de är förtvivilade? Till slut finner de på ett sätt: de bygger alla tillsammans upp kojans igen.

8. Bryta mot regler - Tillträde förbjudet (7)

Sofie vill göra något fint i sin pappas verkstad. Hon lånar en av hans sågar. Detta är förbjudet för henne, men det struntar hon för tillfället i. Sågklingan går snart sönder. Snabbt gömmer Sofie bitarna av klingan och såghandtaget. När hennes pappa otåligt söker efter sågen, inser hon att hon förr eller senare måste medge sanningen. Men hur skall hon kunna förklara att hon befann sig utan tillåtelse i verkstaden? Väntar hon ett strängt straff? Ångerfull visar hon sin pappa var hon gömt de förstörda föremålen. Naturligtvis är hennes pappa arg. Han kan ersätta sågklingan, men han är besviken över att hans dotter brutit mot regeln. Som straff får hon städa verkstaden. Pappan reparerar sågen och tysta utför de båda två sitt arbete. Sedan visar pappan Sofie hur man använder redskapet på ett riktigt sätt.

9. Förstöra något i en olyckshändelse - Otur i arbetsrummet (8)

Linus och Anna smyger sig in i sin mammas arbetsrum. Det är förbjudet, men de vill bara pröva sitt nya dataspel. I sin iver glömmer de saftglasen som de ställt på bordet. Plötsligt välter ett av glasen och all den kladdiga vätskan rinner ut över tangentbordet. Det går bra att torka upp bordet och barnen ordnade det snabbt innan de smet sin väg. Det dröjer inte länge innan mamman upptäcker det klubbiga tangentbordet och ropar på barnen. Med skyldig min medger dessa sitt förseelse. Nu måste de hjälpa till hemma för att tjäna de pengar som behövs för att köpa ett nytt tangentbord. Med sin mamma går de till affären för att köpa ett nytt tangentbord. Det är verkligen synd för med pengarna skulle de kunnat köpa något annat.

Symbolkortet

Symbolerna är tecknade så att de också kan föreställa elevernas idéer i fråga om gottgörande.

Brev

Ursäkta sig, visa förståelse, förklara situationen

Blombuketten/paketet

Be om förlåtelse, kombinerat med ett besök och en present.

Portmonnä

Betala för skadan eller köpa nytt.

Vertygslådan

Själv reparera det.

Två händer som skakar hand

Be om förlåtelse och bli vänner igen.

En hand ovanför en annan

Tröstande handling.

Två uppkavlade armar

Att göra något fysiskt för att ställa allt tillrätta

Två gardiner A

Att ställa något tillrätta utan att någon annan ser det.

Hjärta

Göra något trevligt för att gottgöra felet.

Mun

Att tala och be om förlåtelse och förklara.

Det är med avsikt som bildsekvenserna endast föreslår konstruktiva lösningar. Eftersom symbolkortet utgör diskussionsteman, kommer här några negativa lösningar.

Två handflator

Neka eller ljuga.

Pekande arm

Skylla på någon annan.

Klocka

Tiga om något, låtsas vara ovetande och vänta på att ingen längre talar om saken.

Speciellt två kort ger tillfälle att fördjupa diskussionerna och sina egna idéer.

Glödlampa

Egna idéer på lösningar.

Ett helt svart kort

Någonting går inte att gottgöra.